

Το casus belli και τα σύνορα της Ελλάδας

Βασίλης Μούτσουλου
Πληρεξούσιος Υπουργός Α' ε.τ.

Το λεγόμενο casus belli, η απόφαση της τουρκικής εθνοσυνέλευσης, η οποία στις 8 Ιουνίου 1995 εξουσιοδότησε την τότε τουρκική κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα, περιλαμβανομένων και των στρατιωτικών, εναντίον της Ελλάδας σε περίπτωση που επέκτεινε τα χωρικά της ύδατα από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια είναι νομικά απαρχαιωμένο. Αφορά την απόφαση (όχι νόμο) ενός κοινοβουλίου το οποίο εξάντλησε προ καιρού τη θητεία του προς μια κυβέρνηση, η οποία επίσης έχει ήδη εξαντλήσει τη θητεία της. Και όχι μόνο: Το τουρκικό σύνταγμα έχει τροποποιηθεί, η Τουρκική Δημοκρατία είναι πλέον Προεδρική. Επομένως, αν η Τουρκία θελήσει να λάβει μέτρα εναντίον της Ελλάδας στην αναφερομένη περίπτωση, άλλοι θα είναι οι τρόποι με τους οποίους θα λάβει τη σχετική απόφαση.

Η "αιτία πολέμου" θα μπορούσε να απασχολήσει τον ΟΗΕ, σύμφωνα με τον οποίο, ο πόλεμος είναι παράνομος. Άλλωστε, η Ελλάδα είχε τότε προβεί σε διαβήματα στους διεθνείς οργανισμούς (ΟΗΕ, ΝΑΤΟ, Ε.Ε.) επισημαίνοντας την παραβίαση του άρθρου 2.4 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, περί αποχής από την απειλή ή χρήση βίας εναντίον άλλου κράτους.

Δεν έχει λοιπόν ουσιαστικό νόημα για την Ελλάδα το αίτημα άρσης του casus belli, εκτός αν συνοδεύεται και από την αναγνώριση του δικαιώματος επέκτασης των χωρικών της υδάτων. Αυτό δεν πρόκειται να συμβεί υπό τις σημερινές συνθήκες.

Για την Ελλάδα, το ουσιαστικό τρέχον ζήτημα είναι η αναγνώριση των συνόρων της, τα οποία αμφισβητούνται με τη θεωρία των γκρίζων ζωνών. Αυτή την αναγνώριση θα πρέπει να απαιτήσει πρωτίστως η Ελλάδα από την Τουρκία.

Χωρίς αναγνωρισμένα κοινά σύνορα δεν μπορεί να γίνει προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο ώστε να επιλυθεί το ζήτημα του Αιγαίου, αφού η ακτή είναι το σημείο από το οποίο εκκινούν τα παράκτια δικαιώματα. Η αναγνώριση εκ μέρους της Τουρκίας των κατοχυρωμένων από το Διεθνές Δίκαιο συνόρων της Ελλάδας είναι η προϋπόθεση για την κατανομή των θαλασσίων ζωνών στο Αιγαίο και όχι το casus belli. Θα συνέφερε και στην Τουρκία να είναι ειλικρινής όταν δηλώνει δημοσίως ότι δεν επιβουλεύεται το έδαφος γειτονικών της χωρών.

Η προβολή του ζητήματος αυτού θα κάνει ευρύτερα αντιληπτό στην Ευρώπη ότι η Τουρκία όχι μόνο δεν αναγνωρίζει την Κύπρο αλλά δεν αναγνωρίζει και την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας. Είναι σημαντικό για την Ευρωπαϊκή Ένωση να μην αμφισβητούνται τα σύνορα των κρατών – μελών της από τρίτες, γειτονικές χώρες, με τις οποίες προβαίνει σε διάφορες συνεργασίες και οι οποίες μάλιστα επιδιώκουν την ένταξη τους στην Ένωση.